

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesāšanās Procedūras](#) > [Civillietas](#) > [Pierādījumu Iegūšana](#) > Italy

Pierādījumu iegūšana

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Pierādīšanas pienākums

1.1 Kādi ir pierādīšanas pienākuma noteikumi?

Pierādīšanas pienākumu reglamentē principi, kas izklāstīti Civilkodeksa 2697. pantā, kurā noteikts: “Tie, kas tiesā vēlas izmantot savas tiesības, nodrošina pierādījumus par faktiem, ar kuriem tiek pamatota puses prasība. Puse, kas apstrīd šādu faktu patiesumu vai apgalvo, ka tiesības ir mainītas vai beigušās, nodrošina pierādījumus par faktiem, ar kuriem tiek pamatota šāda pretenzija.”

Tāpēc parasti ikvienam, kas vēlas panākt konkrētas juridiskas sekas, ir jāsniedz pierādījumi par faktiem, kas pamato šo prasību. Piemēram, prasītājam, kas vēlas saņemt maksājumu saskaņā ar līgumu, ir jāpierāda, ka līgums pastāv, tas ir spēkā un ir beidzies līgumā paredzētais termiņš. Atbildētājam, kas vēlas atteikties maksājumu, ir jāpierāda savā pretpasībā izklāstītie fakti, kas maina, liedz vai izbeidz šīs tiesības, piemēram, ka maksājums jau ir veikts, parāds ir dzēsts vai prasītājs viņam ir parādā vairāk, nekā viņš ir parādā prasītājam.

Ja prasītājs nespēj pamatot savu prasību, pieteikums tiek noraidīts neatkarīgi no tā, vai atbildētājs iesniedz vai neiesniedz apliecinošus pierādījumus vai argumentus, lai aizstāvētos. Tas pats noteikums attiecas arī uz atbildētāju, kurš savukārt iesniedz pretpasību pret prasītāju (*domanda riconvenzionale*).

Civilkodeksa 2698. pants padara par spēkā neesošu vienošanos, kuras mērķis ir nodot vai grozīt pierādīšanas pienākumu attiecībā uz neatņemamām tiesībām vai kura pārlietu apgrūtina kādu no pusēm tās tiesību īstenošanā.

Ja pierādījumi ir nepietiekami, tas kaitē pozīcijai, kurā atrodas attiecīgā puse — prasītājs vai atbildētājs —, kam ir jāpierāda faktu patiesums vai nepatiesums, jo tiek uzskatīts, ka situācija, kad pierādījumi nav pietiekami, ir līdzvērtīga situācijai, kad pierādījumu nav vispār.

1.2 Vai pastāv noteikumi, kas atbrīvo noteiktus faktus no pierādīšanas pienākuma? Kādos gadījumos? Vai ir iespējams iesniegt pierādījumus, lai pierādītu, ka kāds juridisks pieņēmums, nav pareizs?

Pierādīšanas pienākums neattiecas uz šādiem gadījumiem:

- prezumpcijām, t. i., ja jau tiesību aktos ir noteikta konkrētu faktu kā pierādījumu vērtība vai tiek atļauts tiesai, pamatojoties uz zināmu faktu, izdarīt secinājumus par nezināmu faktu (Civilkodeksa 2727. pants).

Prezumpcijas iedala šādi:

— juridiskās prezumpcijas — tiesību aktos noteiktas prezumpcijas, kas var būt atspēkojamas (*iuris tantum*), proti, ko var atspēkot, ja tiek iesniegti pierādījumi par pretējo, vai neatspēkojamas (*iuris et de iure*), proti, ko nevar atspēkot, cenšoties tiesā iesniegt pierādījumus par pretējo,

— vienkāršas prezumpcijas — tās rūpīgi izvērtē tiesa, kas drīkst atzīt tikai būtiskas, precīzas un konsekventas

prezumpcijas. Turklāt faktus, attiecībā uz kuriem tiesību akti nepieļauj mutvārdu liecības, nevar atzīt par vienkāršām prezumpcijām (Civilkodeksa 2729. pants);

- vispārzināmiem faktiem (*fatti notori*), t. i., faktiem, kas nolēmuma pieņemšanas laikā un vietā ir vispārzināmi un ko nevar apstrīdēt (Civilprocesa kodeksa 115. pants);
- neapstrīdētiem vai atzītiem faktiem, t. i., faktiem, kurus uzrādījušas abas puses vai kurus — pat klusuciešot — ir atzinusi puse, kam varētu būt interese tos apstrīdēt, ar nosacījumu, ka šī puse ir ieradusies tiesā (Civilprocesa kodeksa 115. panta 1. punkts).

1.3 Kādā apmērā tiesai ir jābūt pārliecinātai par kādu faktu, lai tā varētu pamatot savu spriedumu ar šo faktu?

Tiesas lēmumam atbalstīt prasību vai iebildumus pret to jābūt balstītam vienīgi uz faktiem, kas pilnībā pierādīti tieši vai atbilstīgi prezumpcijas principam. Civilprasībās tiesai jāatzīst, ka kāds fakts ir vairāk ticams nekā pretējais, pamatojoties uz tiesā iesniegtiem pierādījumiem.

Tiesas spriedums nedrīkst būt balstīts uz nepierādītiem faktiem, pat ja tie ir ticami (Civilprocesa kodeksa 115. panta 1. punkts).

2 Pierādījumu iegūšana

2.1 Vai pierādījumi vienmēr jāiesniedz kādai no lietas pusēm, vai arī atsevišķos gadījumos tiesnesis var iegūt pierādījumus pēc savas iniciatīvas?

Saskaņā ar Itālijas tiesību sistēmu pierādījumu iegūšanu reglamentē Civilprocesa kodeksa 115. panta 1. punktā paredzētais princips, ka procesa tvērumu nosaka puses (*principio dispositivo*), un saskaņā ar šo principu tiesas sprieduma pamatā jābūt pušu iesniegtajiem pierādījumiem, "izņemot tiesību aktos noteiktās situācijās".

Taču šim noteikumam ir paredzēti atsevišķi izņēmumi, kas noteikti šādos Civilprocesa kodeksa pantos:

- 117. pantā — tiek atļauta pušu neoficiāla izjautāšana,
- 118. pantā — tiek atļauts izdot rīkojumu par personu un priekšmetu pārbaudēm,
- 61. un 191. pantā — tiesai tiek atļauts pieprasīt eksperta slēdzienus,
- 257. pantā — tiesai tiek atļauts pieaicināt liecinieku, kuru norādījis cits liecinieks,
- 281. *ter* pantā — tiek atļauts, ka vispārējās piekritības tiesa (*tribunale*) viena tiesneša sastāvā izdod rīkojumu par mutvārdu liecību iegūšanu, ja pušu faktu izklāstā minētas personas, kuras, iespējams, varētu būt informētas par faktiem.

Darba strīdos Civilprocesa kodeksā tiesnesim ir piešķirtas plašākas pilnvaras, konkrētāk:

- 420. pantā noteikts, ka puses lietas izskatīšanas sēdes laikā var brīvi nopratināt,
- 421. pantā noteikts, ka tiesa jebkurā laikā pēc savas iniciatīvas var norīkot, ka tiek atzīts jebkurš cita veida pierādījums (izņemot zvērestu par patiesumu (*giuramento decisorio*)), pat pārsniedzot Civilkodeksā noteiktās robežas. Šīs pilnvaras nevar izmantot, lai pierādītu faktus, kurus puses nav uzrādījušas tiesību aktos noteiktajos termiņos. Ja pierādījumi tiek pieņemti pēc savas iniciatīvas, pusēm ir tiesības iesniegt pierādījumus par pretējo.

473. *bis* 2. pantā ir paredzēts, ka lietās, kurās iesaistītas personas, nepilngadīgie un ģimenes, tiesa var izdot rīkojumu par tādu pierādījumu vākšanu, kas neatbilst Civilkodeksā noteiktajiem pierādījumu pieņemamības ierobežojumiem, ar noteikumu, ka tiek ievērots sacīkstes princips un tiesības uzrādīt pierādījumus par pretējo. Tiesa var izdot rīkojumu izmeklēt aktīvus, arī ar policijas starpniecību.

2.2 Ja kādas puses lūgums pieņemt pierādījumu tiek apmierināts, kas noteik tālāk?

Ja viena puse pieprasa pierādījumus par faktiem, otrai pusei ir atļauts pieprasīt pierādījumus par pretējo ar noteikumu, ka prasības ir iesniegtas tiesību aktos noteiktajā termiņā. Tiesa pieņem abus pieteikumus, ja tai ir pamats uzskatīt, ka iesniegtie fakti būs būtiski sprieduma pieņemšanā.

Ja tiesa pierādījumus pieņem, tad tā pēc tam turpina to uzklaušāšanu.

Pēc tam, kad ir iegūti pierādījumi, lieta tiek iztiesāta.

2.3 Kādos gadījumos tiesa var noraidīt puses lūgumu pieņemt pierādījumu?

Tiesa noraida pieteikumu par pierādījumu iegūšanu, ja pierādījumi būtu bezvērtīgi vai nepieņemami saskaņā ar tiesību aktiem (piemēram, ja tikai ar liecībām tiek mēģināts pierādīt līgumu, kam saskaņā ar tiesību aktiem jābūt noformētam rakstiski) vai ja fakti, uz kuriem pieteikumā atsaucas, sprieduma taisīšanai nebūtu būtiski (piemēram, liecība par faktu, kas nav saistīts ar strīda priekšmetu). Tiesa var arī izslēgt pārlicinošus pierādījumus par faktiem, kas jau ir pietiekami pierādīti.

2.4 Kādi ir dažādie pierādījumu veidi?

Itālijas tiesībās izdala dokumentārus un nedokumentārus pierādījumus.

Dokumentārie pierādījumi ietver:

- publiskus dokumentus (Civilkodeksa 2699. pants un turpmākie panti),
- privātus dokumentus (Civilkodeksa 2702. pants un turpmākie panti),
- telegrammas (Civilkodeksa 2705. pants un turpmākie panti),
- mājsaimniecības dokumentus un uzskaites dokumentus (Civilkodeksa 2707. pants),
- uzņēmuma grāmatvedības uzskaiti (Civilkodeksa 2709. pants),
- mehāniski sagatavotas kopijas (Civilkodeksa 2712. pants),
- dokumentu un līgumu kopijas (Civilkodeksa 2714. pants un turpmākie panti).

Nedokumentārie pierādījumi ietver:

- mutvārdu liecības (Civilkodeksa 2721. pants un turpmākie panti),
- atzīšanās (Civilkodeksa 2730. pants un turpmākie panti),
- ar zvērestu apstiprinātus paziņojumus (Civilkodeksa 2736. pants un turpmākie panti),
- pārbaudes (Civilprocesa kodeksa 258. pants un turpmākie panti).

Tāpat pastāv arī ekspertu ziņojumi, kas tiesai sniedz trūkstošās tehniskās zināšanas.

2.5 Kādas ir metodes, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, un vai tās atšķiras no metodēm, kādas izmanto, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, kas ir eksperti? Kādi ir noteikumi attiecībā uz rakstveida pierādījumu un eksperta atzinuma/viedokļa iesniegšanu?

Mutvārdu liecības pieņem tiesa (Civilprocesa kodeksa 245. pants); ar tiesas rīkojumu tiek pieprasīts, lai liecinieks ierastos tiesā pierādījumu sniegšanas nolūkā, piemērojot piespiedu pasākumus un naudas sodu, ja liecinieks tiesā neierodas.

Tiesa nosaka pierādījumu iegūšanas vietu, laiku un paņēmieni. Pēc attiecīgās puses pieprasījuma tiesu izpildītājs izsauc liecinieku uz tiesu. Liecinieks balsī nolasa solījumu teikt patiesību, un tad to iztaujā tiesnesis — puses nedrīkst tieši iztaujāt lieciniekus.

Lieciniekus, kas ir eksperti, ieceļ tiesa, kas uzdod viņiem jautājumus un aicina viņus ierasties uz tiesas sēdi un sniegt ar zvērestu apstiprinātu paziņojumu. Nesen ir ieviesta iespēja lieciniekiem, kas ir eksperti, nosūtīt digitāli parakstītu ar zvērestu apstiprinātu paziņojumu, kā rezultātā viņiem nav jāierodas uz tiesas sēdi (Civilprocesa kodeksa 193. pants).

Parasti eksperti sagatavo rakstisku ziņojumu, taču tiesa var izdot rīkojumu un pieprasīt, lai viņi ierastos tiesā, un iztaujāt viņus sēdes laikā mutiski (Civilprocesa kodeksa 195. pants).

Rakstveida pierādījumi kļūst par daļu no tiesvedības, tiklīdz tie ir pievienoti puses lietas materiāliem, un tas var notikt laikā, kad puse pirmo reizi ierodas uz tiesas sēdi, vai vēlāk, ievērojot tiesību aktos noteiktos termiņus.

2.6 Vai kādas noteiktas pierādīšanas metodes ir nozīmīgākas par citām?

Itālijā tiek nošķirti pierādījumi, kurus tiesa var novērtēt brīvi, un juridiski pierādījumi. Juridiskiem pierādījumiem ir augstāks spēks nekā jebkura cita veida pierādījumiem. Juridiski pierādījumi ietver publiskus dokumentus, ar

zvērestu apstiprinātus paziņojumus un atzišanās.

Publiskie dokumenti (Civillkodeksa 2699. pants un turpmākie panti) ir dokumenti, kurus, ievērojot noteiktās formalitātes, ir izstrādājis notārs (*notaio*) vai cita valsts amatpersona, kam ir tiesības apliecināt dokumenta publisko statusu vietā, kur dokuments ir ticis sagatavots. Publiskiem dokumentiem ir pilnīga pierādījuma vērtība, ja vien netiek pierādīts, ka tie ir nepatiesi. Ja vien netiek apstrīdēts to patiesums, tie ir absolūti un bezierunu pierādījumi par darbībām, par kurām valsts amatpersona apliecina, ka tā ir tās veikusi personiski, vai kuras ir notikušas tās klātbūtnē. Tomēr publiskos dokumentos iekļauto pušu apgalvojumu patiesums ir brīvi jānovērtē tiesai (t. i., ar citiem pierādījumiem nevar pierādīt, ka apgalvojums nav sniegts, bet var pierādīt, ka tā saturs ir nepatiess).

1. Atzišanās (Civillkodeksa 2730. pants) ir vienas puses paziņojums, ar ko tā apliecina, ka fakti, kas neliecina par labu tai, bet liecina par labu otrai pusei, ir patiesi.

Zvērests (Civillkodeksa 2736. pants) ir ar zvērestu apstiprināts puses paziņojums par fakta patiesumu. To var sniegt pēc otras puses pieprasījuma, lai ietekmētu nolēmumu, vai pēc tiesas pieprasījuma, ja fakts ir pierādīts tikai daļēji vai ja par lietas ekonomisko vērtību nevar pārliecināties citā veidā. Praksē to izmanto ļoti reti.

2. Turklāt neatspēkojamas prezumpcijas (*presunzioni iuris et de iure*) (Civillkodeksa 2727. pants) ir vēl iedarbīgākas, jo atspēkojoši pierādījumi nav pieņemami.

2.7 Vai noteiktu faktu pierādīšanai ir obligāti jāizmanto noteikta veida pierādīšanas metodes?

Likumā noteikts, ka atsevišķi fakti ir pierādāmi vienīgi ar noteikta veida pierādījumiem, proti, dažos gadījumos — ar publiskiem dokumentiem, savukārt citos gadījumos ir jāiesniedz rakstiski dokumenti, kas var būt gan publiski, gan privāti.

2.8 Vai lieciniekam saskaņā ar likumu ir pienākums sniegt liecību?

Lieciniekiem ir pienākums liecināt, un atteikumam liecināt, nepatiesas liecības sniegšanai un pierādījumu neizpaušanai ir krimināltiesiskas sekas (Kriminālkodeksa 372. pants), ja vien likumā nav noteikts citādi. Dažas personas ir atbrīvotas no liecības sniegšanas, un tām ir iespēja nesniegt pierādījumus.

2.9 Kādos gadījumos liecinieks var atteikties sniegt liecību?

Gadījumos, kas noteikti Kriminālprocesa kodeksā un uz ko ir atsauce Civilprocesa kodeksā; tie attiecas uz personām, kuras var atteikties sniegt pierādījumus, jo tām ir pienākums ievērot profesionālo noslēpumu, dienesta noslēpumu vai valsts noslēpumu.

2.10 Vai pret personu, kura atsakās liecināt, var piemērot sankcijas vai likt sniegt liecību piespiedu kārtā?

Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 256. pantu tiesa par liecinieku, kas ierodas tiesā, taču bez pienācīga pamatojuma atsakās sniegt liecību vai par ko ir pamats uzskatīt, ka viņš sniedz nepatiesu liecību vai neizpauž pierādījumus, ziņo prokuroram, nosūtot tam tiesas sēdes protokola kopiju.

Savukārt, ja liecinieks neierodas, ar Civilprocesa kodeksa 255. pantu tiesa ir pilnvarota izdot rīkojumu, ka policijai liecinieks jānogādā uz tiesu piespiedu kārtā, un uzlikt naudas sodu.

2.11 Vai ir personas, no kurām nedrīkst iegūt liecības?

Fiziskas personas, kurām attiecībā uz lietas faktiem pastāv personiskas intereses, pierādījumus sniegt nevar, pat ja tās nav oficiāli iesaistītas tiesvedībā kā puses (Civilprocesa kodeksa 246. pants).

2.12 Kāda ir tiesneša un pušu loma, uzklusot liecinieku? Kādos apstākļos liecinieku var uzklusīt videokonferencē vai ar citu tehnisku līdzekļu palīdzību?

Tiesnesis nopratina liecinieku, uzdodot tam tiešus jautājumus par faktiem, kas atzīti par tiesvedībā nozīmīgiem faktiem, kā arī tādus jautājumus par tiem pašiem faktiem, kurus nopratināšanas gaitā ir pieprasījuši pušu advokāti.

Iespēja izmantot videokonferences nav izslēgta, lai arī Civilprocesa kodeksā šāda iespēja nav skaidri paredzēta. Civilprocesa kodeksa 202. pantā noteikts, ka, izdodot rīkojumu par pierādījumu iegūšanu, izmeklētājtiesnesis “nosaka pierādījumu iegūšanas laiku, vietu un paņēmieni”.

Nesen Itālijas tiesību aktos (Civilprocesa kodeksa 127. *bis* pantā) ir ieviesta iespēja ar konkrētiem nosacījumiem tiesas sēdes organizēt, izmantojot attālināto audiovizuālo sakaru savienojumus. Itālijā civilprocesā tiesnesis var noteikt, ka tiesas sēde organizējama, izmantojot attālināto audiovizuālo sakaru savienojumus, tad, ja sēdē jāpiedalās tikai aizstāvības advokātam, pusēm, prokuratūrai un tiesas palīgdarbiniekiem. Taču, ja ir jānopratina liecinieki, viņiem ir obligāti jāierodas tiesā personīgi.

Ārvalstu tiesvedībā, ja ārvalsts tiesa ir pilnvarota tieši iegūt pierādījumus, šī tiesa var nopratināt liecinieku videokonferencē, ja tas ir paredzēts šīs tiesas procesuālajās tiesībās. Ja pierādījumus iegūst Itālijas tiesa, lieciniekam ir jāierodas tiesā personīgi, jo Itālijas tiesību akti nepieļauj liecību sniegšanu videokonferencē. Ja tas ir atļauts, ārvalsts iesniedzēja tiesa var piedalīties pierādījumu iegūšanā, tai skaitā videokonferencē.

3 Pierādījuma izvērtēšana

3.1 Ja puse liecību ieguvusi nelikumīgi, vai tiesai ir kādi ierobežojumi sprieduma pieņemšanā?

Tiesā neņem vērā tādus pierādījumus, kas nav oficiāli iesniegti un pieņemti.

Civilprocesā nelikumīgi iegūtus dokumentus parasti pieņem, ja vien kādās tiesību normās nav paredzēts citādi. Tās puses kriminālatbildība, kura izdarījusi nodarījumu, lai iegūtu dokumentu, netiek skarta.

3.2 Ja esmu viena no lietas pusēm, vai mans paziņojums tiks uzskatīts par liecību?

Puses paziņojumi, kas liecina tai par labu, nav uzskatāmi par pierādījumiem. Taču atzišanās (kam tā tad ir negatīva konotācija), ko puse paudusi oficiālas nopratināšanas laikā, tiek uzskatīta par pierādījumu, kas vērstas pret pusi, kura atzinusies. Paziņojumi, kas liecina par sliktu pusei, kas tos paudusi, ir būtiski arī tad, ja tie pausti ārpus tiesvedības, piemēram, vēstulē.

4 Vai šī dalībvalsts saskaņā ar Pierādījumu iegūšanas regulas 2. panta 1. punktu ir norādījusi citas iestādes, kas ir kompetentas iegūt pierādījumus tiesvedības civillietās vai komercietās nolūkiem atbilstoši regulai? Ja ir, kādās tiesvedībās tās ir kompetentas iegūt pierādījumus? Vai tās var tikai pieprasīt pierādījumu iegūšanu vai arī palīdzēt pierādījumu iegūšanā, pamatojoties uz citas dalībvalsts pieprasījumu? Skatīt arī paziņošanu saskaņā ar Pierādījumu iegūšanas regulas 2. panta 1. punktu

Itālija neatzīst nevienu citu iestādi kā vien tiesu.

Lapa atjaunināta: 05/01/2026

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.